

TÄYDENTÄVÄ LINNUSTOSELVITYS 2012

16UEC0227
30.11.2012

GOLD FIELDS ARCTIC PLATINUM OY

Suhangon kaivoshankkeen laajennus

Suhangon täydentävä linnustaselvitys

Gold Field Arctic Platinum Oy
Suhangon täydentävä linnustaselvitys - erillisraportti

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	1
3	TULOKSET	2
4	ARVIO HANKKEEN VAIKUTUKSISTA LINNUSTOON.....	4
5	VIITTEET.....	4

Pöyry Finland Oy

Teppo Mutanen / Albus luontopalvelut:
Ympäristöasiantuntija Harri Taavetti:

maastotyöt
raportointi

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90590 OULU
puh. 010 33280
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com
www.poyry.fi

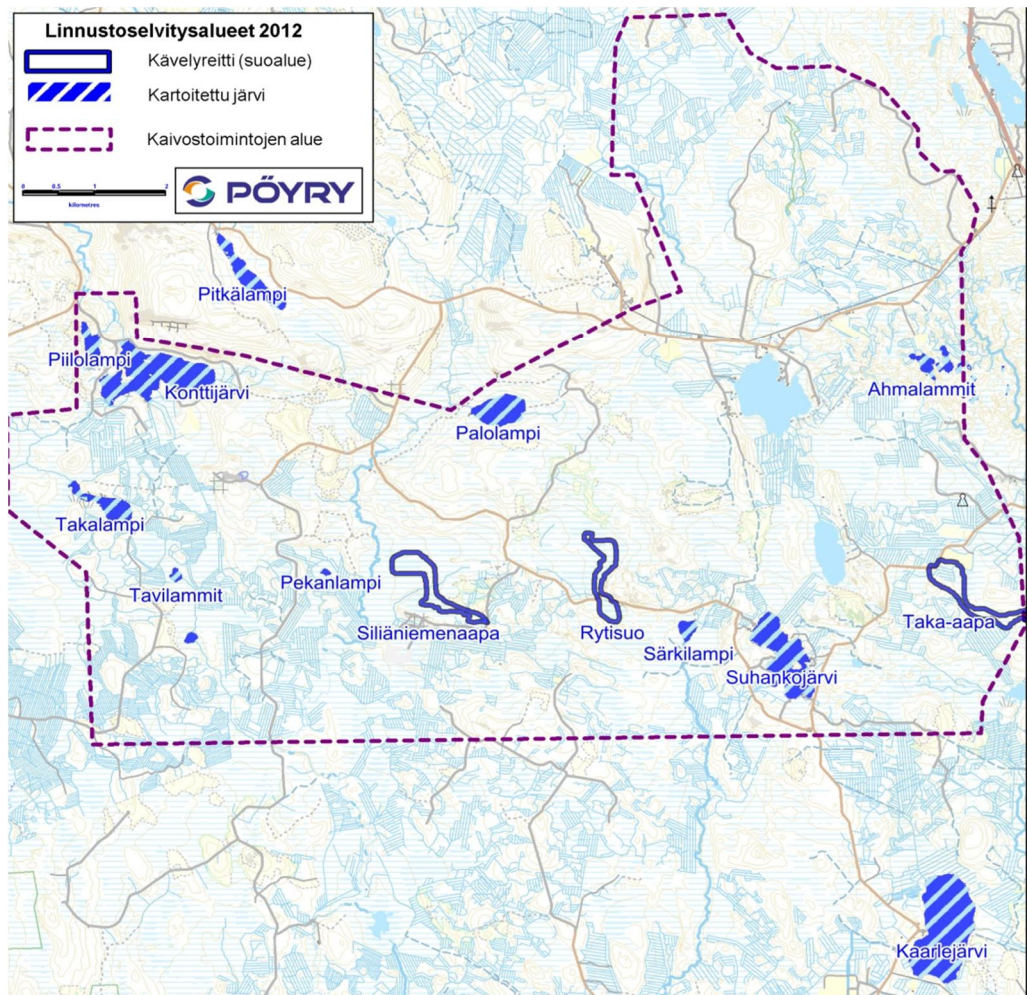
1 JOHDANTO

Suhangon suunnitellun kaivosalueen linnustoa on selvitetty aiemmissa YVA-menettelyn vaiheissa. Gold Fields Arctic Platinum Oy suunnittelee kaivostoiminnan aloittamista Suhangossa voimassa olevaa ympäristölupaa laajempaan. Laajennus liittyy jo luvan saaneiden Konttijärven ja Ahmavaaran louhosten koon kasvattamiseen sekä uusien louhosten, Suhanko Pohjoisen, Vaaralammen ja Tuumasuon louhosten, käyttöönottoon. Nyt tehdyt selvitykset sijoittuvat näiden suunniteltujen laajennusten alueelle ja ne täydentävät aiemmin tehtyjä selvityksiä.

2 AINEISTO JA MENETELMÄT

Maastokäynnit suoritettiin 26.6.–29.6.2012. Kaikkiaan selvitykseen käytettiin noin 50 maastotyötuntia.

Selvitykset kohdennettiin alueen aiemmin inventoimattomille lammille ja linnustollisesti arvokkaimmiksi arvioituille suoalueille (kuva 1). Järviä ja lampia inventoitiin yhteensä 18 kpl ja soita kolme: Siliäniemenaapa, Rytisuo ja Taka-aapa.

Kuva 1. Kartoitetut järvet ja suot

Järvet ja lammet lähiympäristöineen inventoitiin pistelaskennalla. Pistelaskenta suoritettiin linnustonseurannan havainnointiohjeen (*Koskimies & Väisänen 1988*) mukaisesti.

Käytännössä tämä tarkoitti järven tai lammen lintujen havainnoimista ja laskemista järven koosta riippuen yhdestä tai useammasta pisteestä siten, ettei mikään kohta vesialueesta jää havainnoimatta.

Suoalueet inventoitiin kartoituslaskentamenetelmällä. Laskenta suoritettiin linnuston seurannan havainnointiohjeen (*Koskimies & Väisänen 1988*) mukaisesti.

Laskentamenetelmänä käytetyt yhden kerran piste- ja kartoituslaskennat antavat luotettavan yleiskuvan alueen linnustosta, ja sen avulla voidaan myös tavoittaa rajallisesti harvinaisia ja harvalukuisia lajeja. Yhteen kertaan perustuvien laskentojen myötä sattumalla voi olla huomattavaa merkitystä esim. yksittäisen lajiesiintymän havaitsemiseen. Laskenta-ajankohta oli varsin myöhäinen, mikä osaltaan saattaa vaikuttaa pesivien lajien ja yksilöiden havaitsemiseen. Tehdyt selvitykset ovat kuitenkin varsin kattavia, joten niiden avulla saatu kokonaiskuva alueen lajistosta ja sen merkityksestä on riittävä hankkeen ympäristövaikutusten arvioimiseksi.

3

TULOKSET

Selvitysalueella havaitut luonnonsuojelulain (46 § ja 47 §) määrittelemät uhanalaiset (VU), alueellisesti uhanalaiset (AU), silmälläpidettävät (NT), EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainitut lajit (EU) sekä erityisvastuulajit (EVA) on esitetty taulukoissa 1 ja 2.

EU:n lintudirektiivin määritelmän mukaan liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan näiden lintulajien lisääntyminen ja eloonjääminen niiden levinneisyysalueella. Näitä erityistoimia ovat mm. SPA-alueet (Special Protection Areas, ei sijaitse selvitysalueella), jotka ovat osa Natura 2000 -verkostoa. Erityisvastuulajien Suomen pesimäkanta on vähintään 15 % koko Euroopan pesimäkannasta. Lajien suojelussa ja säilyttämisessä Suomella on merkittävä kansainvälinen vastuu (*Leivo 1996*).

Alueen järvet ja lammet todettiin varsin niukkalintuisiksi. Monilla niistä ei havaittu varsinaisia vesilintuja lainkaan. Itse vesistöjen lisäksi huomioitiin myös niiden rannat ja lähiympäristö. Varsinaisesti järvillä pesiviä suojelullisesti huomattavia lajeja havaittiin joutsen kahdella järvellä, kuikka kahdella järvellä ja telkkä niin ikään kahdella järvellä. Muut havaitut lajit pesivät järvien ympäristöjen metsissä ja soilla. Havaittu kala-/lapintiira käytti järveä todennäköisesti ravinnonhankintaan.

Taulukko 1. Suhangon järvien ja lampien kartoituksissa havaitut suojelullisesti huomattavat lajit, havaitut yksilömäärät ja lajien suojelustatus. * = Ahmalampiin kuuluu useita erillisiä pieniä lampia, jotka tässä on esitetty yhdessä.

	Metso	Teeri	Pyy	Laulu- joutsen	Metsä- hanhi	Kuikka	Telkkä	Lapin/ kalatiira	Kurki	Liro	Ranta- sipi	Valko- viklo	Kelta- västäräkki	Leppä- lintu
Suojelustatus	EU,NT	EU, EVA,NT	EU	EU, EVA	EVA, AU, NT	EU	EVA	EVA	EU	EU, EVA, AU	EVA, NT	EVA	VU	EVA
AHMALAMMIT*	1				1					1				2
KONTTILJÄRVI	1		1								1			
PALOLAMPI						2		1						
PITKÄLAMPI										1	2			
SÄRKILAMPI		1		2			4					1		
SUHANKOJÄRVI				1										
KAARLEJÄRVI									1					
PIILOLAMPI											1			
TAKALAMPI						1			2					
TAVILAMMIT								2		1			5	

Suhangon selvitysalueen linnustollisesti merkittävimpiä elinympäristöjä ovat suot. Myös vuonna 2012 inventoiduilla kolmella suolla havaittiin useita suojelullisesti huomattavia lajeja. Linnustollisesti monipuolisimmaksi osoittautui Siliäniemenaapa. Soilla ja niiden lähiympäristössä havaitut suojelullisesti huomattavat lajit parimäärineen sekä lajien suojelustatus on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Suhangon soiden kartoituksissa havaitut suojelullisesti huomattavat lajit, havaitut parimäärät ja lajien suojelustatus.

	Laulu- joutsen	Kapusta- rinta	Niitty- kirvinen	Kurki	Liro	Kelta- västäräkki	Pohjan- sirkku
Suojelustatus	EU, EVA	EU	NT	EU	EU, EVA,AU	VU	VU
SILIÄNIEMENAAPA		1pr	2pr	1pr	1pr	5pr	1pr
RYTISUO	1pr		2pr		2pr	1pr	
TAKA-AAPA		1pr	1pr			5pr	

Lisäksi Siliäniemenaavalla ja Rytisuolla havaittiin varoittelevat harmaalokkiparit. Harmaalokilla ei ole suojelustatusta, mutta laji on pesimälajina hyvä arvokkaan lintusuoindikaattorilaji.

4 ARVIO HANKKEEN VAIKUTUKSISTA LINNUSTOON

Kaivoshankkeen toteuttaminen ja siihen liittyvät maansiirto- ja vesistöjärjestelyt vaikuttavat voimakkaasti alueen linnuston elinympäristöjen laatuun. Kaivoshankkeen toteutuksen keskeisimmät haitalliset vaikutukset linnustoon ovat:

- Alkuperäisten elinympäristöjen häviäminen alueita rakennettaessa (maankäyttö)
- Louhoksia ja rakennettavia alueita ympäröivien suoalueiden kuivuminen
- Häiriövaikutukset (melu ja liikenne)

Alue on nykyisellään luonnontilaisen kaltaista tai metsätalouden muuttamaa ympäristöä. Linnuston osalta merkittävin vaikutus syntyy lintujen pesimäympäristöjen katoamisen sekä niiden muuttumisen seurauksena. Lisäksi lintuja karkottava häiriövaikutus ulottuu suorien elinympäristömuutosten vaikutusalueen ulkopuolelle. Eri lintulajien reaktioetäisyys häiriöille vaihtelee muutamista kymmenistä metreistä useisiin kilometreihin. Myös vesien johtaminen voi vaikuttaa negatiivisesti veden kohonneiden vierasainepitoisuuksien seurauksena purkuvesistön tai syntyvien altaiden linnustoon.

Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alueen suolajistoon. Alueen soilla pesii useita suojelullisesti huomattavia lajeja, joiden elinympäristö tuhoutuisi tai muuttuisi hankkeen toteutumisen myötä. Sen sijaan selvitysalueen järvet ja lammet eivät ole inventointien ja asiantuntija-arvioinnin perusteella linnustollisesti merkittäviä.

Hankkeella on todennäköisesti lieviä positiivisia vaikutuksia rakennettujen ja avoimien maiden lajeihin kuten västäräkkiin ja kivitaskuun. Lisäksi rikastushiekka-altaalle voi muodostua vesilinnuille, kahlaajille ja lokkilinnuille sopivia elinympäristöjä jo kaivos-toiminnan aikana ja erityisesti sen loputtua.

5 VIITTEET

Koskimies, P. & Väisänen R. A., 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo.

Leivo, M. 1996: EVA Suomen kansainvälinen erityisvastuu linnustonsuojelussa. Linnut 31: 34–39.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus 2010 [The 2010 Red List of Finnish Species]. Ympäristöministeriö & Suomen Ympäristökeskus, Helsinki.

Väisänen, Lammi, & Koskimies 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava.

Ympäristöhallinto 2010: Lajien suojelu. – Verkkodokumentti. Saatavissa: .